

Kupajte VOJNE BONDEI
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupajte VOJNE BONDEI
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), JULY 18, 1944

ŠTEVILKA (NUMBER) 165

Rusi udarili proti Brest-Litovski: 25 milj v 1 dnevu

OSTRI ULIČNI BOJI V ST. LO IN EVERCY

Zavezniške sile vodijo največji vzajemen pritisk od dneva invazije

VRHOVNI GLAVNI STAN ZAVEZNIŠKE EKSPEDICIJSKE SILE, torek, 18. julija. — Včeraj so zavezniške sile podvzele največji vzajemen pritisk na Nemce od dneva invazije v Normandiji. Glavni stan poroča, da so zavezniške sile prodrle v notranjost mest St. Lo in Evercy, kjer se vršijo ljuti ulični boji.

Gen. Montgomery je včeraj, potem ko so britske in kanadske čete vrgle Nemce nazaj pod Caenom in manevrirale za teren, ki odpre pot za ofenzivo proti Parizu, z mostišča na obali po radiju izjavil, da je vprilo zavezniških uspehov jako možno, da bo Nemčija poražena pred koncem tekočega leta.

Naskok z bajoneti

Maršal Rommel, ki je bil presenečen in nepripravljen, je včeraj vrgel pet divizij v bitko, v polizkusu, da ustavi britski val, ki grozi pogoltniti Nemce v Evercyju.

Ameriške čete so na drugem koncu fronte v jutranji megli vdrle v St. Lo in naskočile Nemce z bajoneti.

Nemci, ki se besno borijo v razdejanim mestu, ki je podobno malemu Stalingradu, so tekom dveh protinapadov pustili na pozorišču 30 razbitih tankov.

Znamenja kažejo, da bo vzelo več dni, predno bo nemški odpor v St. Lo temeljito zlomljen.

Z italijanske fronte

RIM, 17. julija. — Zavezniške sile vztrajno vrtajo v nemško linijo v Italiji. Britske čete so danes prebrodile reko Arno v bližini Arrezzo na centru fronte, medtem ko so Amerikanci na zapadni obali prodirali dalje in se sedaj nahajajo še samo štiri milje od Livorna.

Lausche ostane doma

Zupan Frank J. Lausche je včeraj izjavil, da je upal obiskati demokratsko konvencijo v Chicagu, ampak da bo moral obisk opustiti, ker radi obilice problemov pri mestni vladi ne bo mogel iz mesta.

Ulični kari v koliziji

V nedeljo zvečer sta bili v koliziji dve ulični kari na W. 25 St., pri čemur so motornar na enem izmed vozov poulične železnice in štiri ženske dobili manjše poškodbe.

Utonil v jezeru

Včeraj je bilo iz jezera potegneno truplo 32-letnega Gordona Becka iz Lakewooda, ki je utonil, ko se je v nedeljo prevrnila jachta, s katero se je podal na jezero.

DIREKTORSKA SEJA

Seja direktorija Slovenskega društvenega doma, na Recher Ave., se vrši v sredo, 19. julija ob 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi direktorji, da se seje udeležijo.

Wallace dobil podporo predsednika Roosevelta

Konvenciji je predsednik sporočil, da bi volil zanj, ako bi bil delegat, toda pravi, da ne želi diktirati

CHICAGO, 17. julija. Predsednik Roosevelt je danes naznanil konvenciji demokratske stranke, ki se jutri otvori v tem mestu, da ako bi bil on delegat, bi glasoval za ponovno nominacijo podpredsednika Henry A. Wallace-a, ampak da je odločitev v rokah konvencije, kateri ne želi diktirati.

S tem pismom je predsednik odprl vrata ostri tekmi za drugo mesto na predsedniškem tiketu. Ponovna nominacija Wallace-a, ki je trn v peti profesionalnim političarjem in predmet strupene kampanje od strani reakcionarnih elementov in časopisja, ni izključena, vendar možnost, da se to zgodi, tudi ni izredno velika.

Opozicija ni edina

Najmočnejša Wallace-ova karta je v tem, ker je opozicija proti njemu razdvojena in se do danes še ni zedinila na enem proti-kandidatu.

Za podpredsedniško nominacijo se omenja celo vrsto raznih imen. Med imeni, ki so najbolj prominentno omenjena v tej zvezi, so senator Alben Barkley iz Kentuckyja, vojno-

mobilizacijski ravnatelj James F. Byrnes iz South Caroline in sodnik Douglas od vrhovnega zveznega sodišča.

Nekaj južnih demokratov je tudi na delu za senatorja Harry F. Byrda iz Virginije.

Kaj je pisal Roosevelt?

Predsednik Roosevelt je v pismu, ki ga je poslal senatorju Samuelu D. Jacksonu iz Indiane, ki bo predsedoval demokratski konvenciji, glede Wallace-a pisal:

"S Henry Wallace-om sem v tesni stiki tekom zadnjih štirih let njegovega podpredsedništva, skozi osem let, ko je bil poljedelski tajnik, kakor tudi že poprej. Imam ga rad, spoštujem ga, in je moj osebni prijatelj. Iz teh razlogov bi osebno volil zanj, ako bi bil delegat na konvenciji.

"Istočasno pa nikakor ne želim delati vtisa, da hočem na katerikoli način diktirati konvenciji. Konvencija mora očitno sama odločiti. Vsekakor bi morala — in uverjen sem, da bo — posvetiti svoji izbihi največjo skrb."

Ohijski Slovani bodo 30. julija obdržali konferenco v Youngstownu

Slovanski kongres za državo Ohio, ki je včlanjen v Ameriškem slovenskem kongresu (Slav Congress of America), je sklical za nedeljo 30. julija konferenco, ki se bo vršila v mestu Youngstownu.

Kakor izjavlja pripravljalni odbor, čigar predsednik je Rev. A. M. A. Pankev, bo glavni smoter konference, posepešiti vzajemni nastop vseh Amerikancev slovenskega porekla v državi v podporo vojnemu naporu, in v prvilo čim hitrejšo zmago, in v prilog ponovne izvolitve predsednika Roosevelta, kar bo najboljše garancija za uresničenje naprednih vojnih in socialnih, domačih in zunanje-političnih smernic, ki jih zastopa sedanja administracija v Washingtonu. Nadalje bo konferenca tudi

podvzela korake, da bodo Slovani iz države Ohio čim številnejše zastopani na drugem zborovanju Ameriškega slovenskega kongresa, ki se bo vršil 23. in 24. septembra v Pittsburghu, Pa.

Upati je, da se pomembne konference v Youngstownu udeležijo zastopniki naših slovenskih društev, in istotako so vabljeni posamezniki, ki čutijo potrebo sodelovanja. Zastopniki in drugi naj se obrnejo na tajnico clevelandске podružnice Ameriškega slovenskega kongresa, Daisy Lohich, 2096 E. 96 St., ali pa pokličejo telefonično Mr. Harry Lubeshkoffa, Ma-4332. Konferenca Ohijskih slovenskega kongresa v Youngstownu dne 30. julija se bo vršila v dvorani hotela "Ohio."

artileriji. Daniel je bivši učenc slovenske šole S. N. Doma in je bil pred odhodom v armado uposlen na poštini podružnici v uradu Mr. Augusta Kollandra v S. N. Domu na St. Clair Ave.

Naši fantje-vojaki

Pfc. Albert Jancigar iz 6604 Schaeffer Ave. obiskuje poseben mesarski tečaj v Scott Field, Ill., kjer se nahaja šola za armadne klavničarje. Službeno je nameščen v Birminghamu, Alabama.

Na Novi Gvineji se nahaja Seaman 2/c Stanley Taucher, star 17 let, iz 3374 E. 116 St., ki se je prej treniral na motorniškem vežbališču v Chicagu.

Corporal Daniel J. Pestotnik, čigar starši živijo na 6926 Hecker Ave., se nahaja v Angliji, kjer je klerk pri anti-letalski

Japonska sporočila papežu "željo za mir"

RIM, 17. julija. — Iz verodostojnih virov se je zvedelo, da je bil japonski poslanik v Vatikanu, Ken Herana pretelko soboto v avdijenci pri papežu, katerega je sporočil, da je Japonska "pripravljena za mir", ako se zadošči gotovim pogojem, ki ji bodo jamčili samostojnost in obstoj.

Zavezniški krogi pravijo, da jim ni znano, kaj je japonski poslanik rekel papežu, ampak da ako je sugestiral kompromisen mir, bi si bil lahko prihranil trud.

Kratke vesti

MEDVIG V ZVERINJAKU ODRGAL ZENSKI ROKO

NEW YORK, 17. julija. — Ko je Miss Catherine Sealer danes zgodaj zjutraj v družbi treh tovarišev obiskala zverinjak v Central Parku in z desno roko segla skozi medvedjo kletko, je zverina hlastnila proti nji in ji odrgala roko nad komolcem. Mladenka, ki je hči bogatega tovarnarja, se nahaja v bolnišnici v kritičnem stanju.

TAJNIK STIMSON NA OBISKU V FRANCIJI

LONDON, 17. julija. — Vojni tajnik Stimson je danes obiskal ameriške čete v Franciji. Preje je bil na obisku v Italiji.

WALLACE ZMIKASTIL NADLEŽNEGA FOTOGRAFA

CHICAGO, 17. julija. — Podpredsednik Wallace je snoči pokazal, da ni močan samo po duhu, temveč, da ima tudi krepke mišice. Ko je neki časnikarski fotograf proti njegovi volji vzel njegovo sliko, je skočil nanj, ga vrgel na tla, mu vzel fotografsko ploščo. Ko je imel protivnika na tleh, je predlagal, da sname njegovo sliko zunaj hotela pri igri tenisa. Fotograf je ponudbo sprejel, nakar sta se ločila prijateljsko.

FRANCOSKI PARTIZANI KONTROLIRAJO OKRAJ VICHY

NA ŠVICARSKI MEJI, 17. julija. — Francoski partizani, katerih čete štejejo 10,000 mož, imajo okrožje 140 kvadratnih milj nedaleč od Vichyja v popolni oblasti in bodo stopili v akcijo, čim se jim približajo zavezniške sile. Partizanska vojska je uradno priznana od gen. Eisenhowerja, ki je posvaril Nemce, da se bodo morali po vojni zgovarjati, ako bi z njenimi člani v slučaju ujetja ne postopali v smislu mednarodnega prava.

"PREVEČ ZNANSTVENO," PRAVI GEN. KLUGE O ZAVEZNIŠKIH

LONDON, 17. julija. — Maršal von Kluge, novi nemški poveljnik v Franciji, se hudo pritožuje proti zavezniškim metodam. To je razvidno iz nemškega radija. Rekel je, da zavezniški poveljniki rabijo "preveč topov in bomb", in čete stopijo v akcijo šele, kadar so nemške pozicije docela razbite. Njih operacije so "strogo znanstvene" je izjavil von Kluge.

HITLERJEV POLBRAT UBIT V MONAKOVEM

LONDON, 17. julija. — Iz nevtralnih virov se je zvedelo,

Kako preživlja London teror letočih robotov

LONDON, 8. julija, (O.N.A.) — Elsie N. Danenberg, posebna ONA korespondentka, je komaj ušla smrti ob bombardiranju Londona po robotih. Ona pripoveduje v svojem poročilu o izkušnji s Hitlerjevimi terornimi orožjem kot sledi:

Kakor večina Londončanov, ki postajajo in gledajo, in poslušajo in čakajo "stvari", sem tudi jaz opazovala nebo. Sedem sem jih videla, kako so prileteli dol, dvoje iz oblakov. Njihova temna, orlovsko oblikovana ogrodja so se odražala od večernega neba. Eden je šel mimo drugega. Naravnost nad nami se je čulo globoko brenenje njihovih motorjev in postajalo glasnejše in glasnejše; iz repa so bruhali rdečkasto-rumenkasti plameni.

Bo tale poletel naprej? Se bo-li njegov motor ustavil tukaj? Mogoče pa je njegov uničujoči tovor namenjen komu drugemu?

Nekdo je bil zadet

Globoko brenenje je postajalo glasnejše in glasnejše, in naraščalo v grozo. Nenadoma je njihov motor zastal. Zadrževal sem svojo sapo. Slo je navpično dol. Potem trenotek odmora. In potem je nastala strahovita eksplozija, in vedela sem, da je bil nekdo blizu zadet. Oblaki belega prahu so se vrtinčili nad stavbo nedaleč v isti ulici. To noč so sirene večkrat tulile.

Sla sem spat ob treh tisto jutro. Ne dolgo potem sem se nenadoma zbudila, ker me je vrglo iz postelje. V temni zmešnjavi sem slišala žvenket zdrobljenega stekla, kot da bi šlo tisoče oken na kose. V to je bilo pomešano ropotanje padajočih tramov, vpitje stražnikov na ulici, topotanje tekočih nog, histerično vpitje ženske pri sosedu, in jok bolnega na hodniku.

Razdejanje na ulici

Vstala sem in tipajoč, da bi našla luč, sem občutila, da sem bila pokrita s krvjo. Hiter pregled je pokazal, da sem krvavela samo iz nosa, kar je bilo brez dvoma povzročeno od visokega pritiska, ki je povzročil, da so se moja okna in vrata odprla.

Sla sem na hodnik, da sem zagotovila svojega sosedu, da se mi ni nič zgodilo, in sem srečala vse, ki so prihajali iz zavetja v kleti, kjer je zračni pritisk odprl vsa vrata in okna.

Zunaj je bilo uničenje popolno. Več hiš, hotelov in bank je bilo brez oken, sten in ometa; bomba je padla na hišo in jo popolnoma zrušila, tla so bila na debelo pokrita z listjem od goilih dreves, kakor da bi bila žejesen.

Leteče bombe višajo vojno produkcijo. Vojni delavci plezajo preko razvalin domov iz tovarn, a zjutraj se vseeno vračajo na delo, in pri tem celo zbijajo šale.

da je bil tekom nedavnega zračnega napada na Monakovo tam ubit Hitlerjev polbrat Alois Hitler, ki je svoj čas vodil restavracijo v Berlinu.

RDEČA VOJSKA NA SEVERNEM SEKTORJU VDRILA V LATVIJO; RUSI ŠE 116 MILJ OD VARŠAVE

LONDON, torek, 18. julija. — Včeraj so sovjetske sile nenadoma udarile na srednjem sektorju beloruske fronte in v senzacijskem navalu prodrle 25 milj daleč na poti, vodeči iz Minska proti Brest-Litovski, medtem ko je rdeča vojska na severnem sektorju vdrila miljo in pol globoko v Latvijo.

Prva belarуска armada pod poveljstvom maršala Konstantina Rokossovskega je zabila močno zagozdo v nemško linijo med Bjalivostokom in Brest-Litovskom, kjer so Nemci v zadnji svetovni vojni mladi sovjetski republikli diktirali mir.

16 milj od Brest-Litovska

Ruska vojska je zavzela Vidoml, ki se nahaja samo 16 milj vzhodno od Brest-Litovska.

Z bliskovitim udarom na srednjem sektorju se Rusi danes nahajajo samo še 116 milj od poljske prestolice Varšave, oziroma manj kot polovico razdalje, ki jo je sedanja sovjetska ofenziva napravila v teku 25 dni.

Rega Bug, ki je od 1939 tvorila nemško-rusko mejo, se nahaja samo 15 milj od prednjih postojank sovjetske vojske.

Prodiranje v Latvijo

Druga baltiška armada pod poveljstvom gen. Andreja Jeremenka je včeraj prvič prestopila mejo Latvije in zavzela mesto Petručenko, ki leži miljo in pol onstran meje in 25 milj od važnega železniškega centra Rezekne.

Ruske čete se sedaj borijo v treh baltiških državah — v Estoniji, Latviji in Litvi — in nahajajo se tudi v predvojni Poljski in v Romuniji.

Druga baltiška armada, kateri poveljuje gen. Ivan Bagramian, je včeraj zavzela mesto Sebež in več kot 90 trgov in vasi in prodira proti mestoma Rezekne in Osveja.

Nad 2,000 nacijev ujetih

Moskovski polnočni komunikacij naznanja, da so Rusi pri Sebežu poglani v beg oddelke dveh nemških infanterijskih divizij in ujeli nad 2,000 nacijev.

Na sektorju, ki meji Vzhodni Prusiji, so Nemci včeraj vprizorili dva močna protinapada, katere so Rusi vrgli nazaj preko reke Njemen in utrdili svoje postojanke na desnem bregu reke, kjer so okupirali 20 naseljenih krajev.

Rusi so v soboto prodrli dve milje od okrožja Suwalki, katerega je Nemčija leta 1939 anektirala v Vzhodni Prusiji, ki leži 39 milj zapadno.

Ruske padalne čete v Prusiji?

Neko poročilo iz Stockholma javlja, da je med prebivalstvom Vzhodne Prusije zavladala silna panika, da so Rusi tam spuстили na zemljo večje oddelke padalnih čet, in da so nemške oblasti ukazale evakuiranje vseh civilistov iz vzhodnega dela province.

Danes zgodaj zjutraj je radio Moskva poročal, da je maršal Goering odletel v Koenigsberg, kjer je bila sklicana konferenca nemških generalov glede obrambe Vzhodne Prusije.

Vesti z bojišč

Umrli - ranjeni - ujeti

Mr. in Mrs. Martin Kovač, 18621 Shawnee Ave. sta prejela obvestilo vojnega departmanta, da je bil njun sin Raymond F. Kovač 12. marca na Bouganvillu ranjen in da je dobil odlikovanje Modrega srca. Raymond je pohajal v Collinwood High School in pred odhodom v armado v marcu 1943 je delal pri McKinney & Tool Co, Preko morja je bil poslan preteklega novembra.

Pvt. Kovač ima pet bratov v oboroženih silah, in sicer Pfe Anthony in Corp. Frank sta v Angliji, podčastnik Carl in kaptajn Joseph sta na Pacifiku z mornarico, Corp. Edward pa je v North Carolini. Brat Victor je bil nedavno po 33 mesecih službe v armadi častno odpuščen.

Pvt. Peter Lubich, čigar starši bivajo na 1633 E. 33 St., je bil 3. junija v Italiji ranjen. Predno je šel k vojakom, je bil zaposlen pri Clark Mfg. Co. Pohajal je Willson Junior High School in East Tech High School. Preko morja je bil poslan prošlega februarja.

V Franciji je bil ranjen 26. junija Pvt. Samuel Javitch, star 26 let, ki je pred vstopom v armado bival na 3437 Ormond Rd., Cleveland Heights. Vzgojen je bil v sitotnišnici v Bellaire, Ohio, ter delal za Goodman Tobacco Co.

VESTI IZ ŽIVLJENJA AMERISKIH SLOVENCEV

Detroit. — Dne 7. julija je tukaj umrl Joseph Senik, star 80 let. Rojen je bil v Lovki na Hrvaškem in v Ameriki je živel približno 50 let.

Bon Air, Pa. — John Kušar, je bil obvešen od vojnega departmanta, da je bil njegov sin Sgt. John Kušar ml. ranjen prvi dan invazije v Franciji. Nahaja se v bolnišnici nekje v Angliji.

KROZEK ŠT. 2 PROGRESIVNIH SLOVENK

Članice krožka št. 2. Progressivnih Slovenk so vabljene, da se udeležijo redne mesečne seje v sredo, 19. julija, ob 8. uri zvečer v dvorani št. 1 Slovenskega narodnega doma.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

PRIMORSKO VPRAŠANJE

Piše Mirko G. Kuhel, izvršni tajnik SANSa

O tem nadvse važnem vprašanju se je zopet pričelo pisati v javnosti — v slovenskih listih. Iz SANSovega urada bi se o tem problemu lahko razposlalo mnogo, mnogo gradiva, toda kaj bi zaleglo? Zavedati se je treba, da o vprašanju slovensko-italijanskih meja SANS ne išče mnenja med našimi rojaki v Ameriki. Če bi mi imeli odločiti, bi to bila "zaključena točka" SANSovega programa. Če zadevnega vprašanja ne bosta mogli rešiti vladi Nove Jugoslavije in Italije brez zunanjih mešetarjev, tedaj bo ostalo problem mirovne konference. Mi lahko natisnemo na tisoče kolon gradiva v slovensčini, pa bi manj zaleglo kot pa en dober članek v angleščini, razmnožen med ljudji, ki bodo vplivni pri končnem odločanju o solnični Goriski, Trstu in Istri, ali ki bodo imeli odločilno besedo. Vsled tega mi ne vidimo vzroka, čemu nekateri "dopisnikarji" diažijo našo javnost in podtikujejo SANSu, da o tem velikem vprašanju ničesar konkretnega ne ukrene.

Kdor je zasledoval SANSovo delovanje v preteklih 18 mesecih, bo lahko ugotovil, da smo storili vse, da so bile želje slovenskih Amerikancev o primorskem vprašanju sporočene odgovornim organom ameriške vlade, kakor tudi predstavnikom Velike Britanije, Sovjetske zveze in Čehoslovaške. SANS je založil brošuro *The Problem of Trieste* in jo razposlal na vse važne osebe v ameriški politiki. Nekaj sto izvodov je bilo razposlanih tudi izven Združenih držav.

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev (ZOJSA) je dal natisniti na tisoče izvodov pamfleta *The Battle for the Balkans*, kar je ime zelo važne diskuzije pod pokroviteljstvom mesečnika *FREE WORLD*, vršče se meseca septembra 1943 v New Yorku. Za Slovence in Jugoslovane sploh je važen tisti del razprave, ki se tiče jugoslovenskih pokrajin pod Italijo. Jugoslovenske interese so zastopali Louis Adamič, Sava Kosanovič in Bogdan Radica, za Italijo pa se je potegoval profesor Gaetano Salvemini.

Antifašistično vječe narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ) je na svojem zasedanju meseca novembra 1943 z uradnim odlokom priključil slovensko in hrvaško Primorje, Gorico, Trst in Istro k novi Jugoslaviji, meseca februarja 1944 pa je bil razpuščen Slovenski narodni svet za Primorje in vse slovensko Primorje s Trstom in Gorico je bilo uradno priključeno Združeni Sloveniji. To se je zgodilo na drugem zasedanju Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta (SNOS) dne 19. in 20. februarja t. l., ko se je število poslancev v slovenskem parlamentu zvišalo s 120 na 180 in je bil pisatelj France Bevk izvoljen v predsedstvo SNOSa. Slovenska vlada danes že upravlja vse osvobodjene kraje našega Primorja, odprla je že nad 300 slovenskih šol, tiska knjige, časopise in revije v slovensčini, odpira slovenske cerkve — skratka opravlja vsa uradna administrativna dela kakor v drugih krajih Slovenije. SNOS in AVNOJ torej uradno priznava vse jugoslovenske pokrajine pod Italijo za del Jugoslavije. Salvemini je dejal v preje omenjenem "Round Tablu," da je vprašanje meja med Jugoslavijo in Italijo odprla "vojna."

SANS smatra za važnejše še bolj seznaniti ameriško javnost o važnosti in pomenu Primorja in Trsta za Slovenijo, Jugoslavijo in celo centralno Evropo ter neovrgljivo dejstvo, da spada Trst z zaledjem vred Slovencem in Jugoslovani. V ta namen je sedaj v tisku pamflet z naslovom "The Italo-Yugoslav Frontier." Članke sta spisala Ivor Thomas, M. P., in Mate Vučetič, uvod pa Louis Adamič. Tega pamfleta ne bomo širili med slovenskimi Amerikanci, pač pa bo razposlan državnim uradnikom, senatorjem, kongresnikom, kolumnistom, komentatorjem itd., tam, kjer bo lahko nekaj koristil. Čemu bi sami sebi pripovedovali, kaj nam je na sreč!

Že nekolikokrat smo opazili v naših listih trditev

gotovih dopisnikarjev, da je "Trst odprto vprašanje." (Zapisnik konference Prosvetne Matice; "Pismo iz New Yorka" v Enakopravnosti.) Trdi se, da je SANSov častni predsednik Louis Adamič tako govoril tekom "Round Table" diskuzije. Mi smatramo, da se Adamiču dela krivica, ako se mu podtikuje ta izjava brez drugega pojasnila.

Znano je že, da je za ITALIJANE — od najhujših fašistov do največjih liberalcev — vprašanje meja med Italijo in Jugoslavijo ZAPRTO VPRAŠANJE. Italijani o tem sploh razpravljati niso hoteli. Tekom omenjene razprave pa je profesor Salvemini priznal, da je to vprašanje zopet odprto in dasiravno se on strinja s tako zvano Wilsonovo črto, ki dela mejo med Italijo in Jugoslavijo in prisoja Gorico, Trst in zapadno Istro Italiji, je priporočal: "If Italians and Yugoslavs were wise enough they would settle this matter among themselves and then go before the representatives of the great powers and tell them to mind their own business. All other local problems between neighboring countries in Europe should be similarly solved."

Adamič je nato dejal: "I am profoundly grateful to Professor Salvemini for going so far as to say he would be willing to open the entire question. That is further than any spokesman of Italian interests had gone."

Ko je ob zaključku razprave predsedovatelj Louis Dolivet ugotovil, da je med drugim bilo ugotovljeno, da se morajo državam vrniti pokrajine, ki jih je osiše osvobodilo, je Adamič dejal sledeče: "I want to congratulate you (Dolivet) on the splendid way you have summarized the discussion. I should also like you to note that Mr. Salvemini and I feel that the problem of the proper boundary line between Italy and Yugoslavia is thrown open to discussion."

Če so smatrali Italijani Trst za "zaprto vprašanje," tedaj ga je bilo treba odpreti. Izjava Louisa Adamiča, da je sedaj vprašanje pravilnih mej med Italijo in Jugoslavijo odprto za razpravo (mednarodno razpravo), je pač bilo na mestu. Če je vprašanje "zaprto," čemu sploh razpravljati o njem?

Iz partizanskega tiska

Prva konferenca Primorske mladine

(Iz partizanskega lista "Mladina", glasilo Zveze slovenske mladine iz marca 1944.)

Nemška kolona, ki je vdrla na naše osvobodeno ozemlje, se je morala umakniti. In tik za Nemci smo se pričeli v kraju shajati mi. Se je takoj poznalo.

Prej je bilo vse prebivalstvo preplašeno, po kraju si slišal samo surovo kričanje fašističnih banditov. Zdaj pa je vse svečano. Vsi gledajo s ponosom na slovensko mladino, vsak kotiček odmeva od naše vesele pesmi, od naših klicev in smeja. Nekje v bližini se krohotajo brzozelke in mitraljezi. Naši plačujejo Svabom račune. Na svobodni slovenski zemlji pa se je v prvih večernih urah pričela naša prva konferenca.

Is vse Primorske so prišli delegati. Iz okolišij so prišli svoje predstavnike sta poslala tudi Trst in Gorica. Pa boreci iz naših junaških brigad, iz Gradnikove, Gregoričeve, Vojkove, Prešernove, Soške, Kosovelove. Pa še iz odredov.

Se italijanska mladina je prišla med nas. Mladi, zagoreli boreci iz italijanskega partizanskega bataljona, pa predstavnik italijanske mladine iz Trsta. Z Gorenjske so prišli naši tovariši, pa še kopica gostov.

Nič čudnega, če je potem v lepo okrašeni dvorani kar zagrmelo, kadar je kdo omenil tovariša maršala Tita, našo herojsko vojsko, našo narodno oblast, slavno Komunistično partijo in njen Centralni komitet. Pa maršala Stalina, Rdečo vojsko, naše zaveznike.

Kairski begunci bi se brez dvoma slabo počutili tu. Saj je mladina precej temeljito dala duška sovražstvu, ki ga čuti do vseh protinarodnih izdajalcev, do begunskih ministrov, do Mihajloviča in Rupnika. Tudi na Petra niso pozabili.

Pričeli smo. V imenu primor-

ske mladine je otvoril konferenco tov. Jože Smole. Zatem je v imenu GO ZSM in PK SKOJ — a za Slovenijo pozdravil navzočega sekretar tov. Mitja Vošnjak. Za IX. korpus je govoril tov. Vlado Babič, namestnik komisarja korpusa. Tovarišica Ančka iz Pokrajinskega Odbora SPZZ nas je pozdravila, n a t o pa še tov. France Kavčič, sekretar Oblastnega Komiteta SKOJ-a za Gorenjsko v imenu gorenjske mladine. Govorili so predstavniki borcev, delegati Trsta in Gorice, italijanski partizani in mladi italijanski p. ofišasti iz Trsta. Pa seveda še naš Julček v imenu naših najmlajših članov naših pionirjev. Kar z brzostrelko in pištolo je prišel na cder. Seveda, vse je bilo lesono. Govoril je pa tako brez strahu, da bi kmalu lahko lesono orožje zamenjal za pravo.

Po pozdravih se je začel delavni del konference. Izpogovornila je tovarišica Fanika Marušič, sekretarka Oblastnega Odbora ZSM za Primorsko. V svojem poročilu je pokazala razvoj in delo mladinske organizacije na Primorskem in delež, ki ga ima primorska mladina v boju in pri graditvi naše narodne oblasti. Naštela je nekaj primerov, kako je primorska mladina izpolnjevala svojo dolžnost. Eden največjih uspehov je brez dvoma nabiralna akcija za zavoje, pri kateri je delala ZSM skupno s tovarišicami iz SPZZ. Med to akcijo so nabrale članice ZSM in SPZZ. skupaj čez dva jsetisoč zavojev za naše borece. Poročilo tov. Fanike so dopolnili delegati v živahni diskuziji, ki je trajala skoro tri ure.

Pripovedovali so, kako se bore proti sovražniku, naštevati so celo vrsto brezprimernih junaštev iz vojske in s terena. Govorili so o borbi, ki jo bije slovenski narod po vsem našem

Zrakoplovišče povečano

Na nekem zrakoplovišču nekje v Indiji, so se ameriški najmočnejši bombniki B-29 tipa dvignili v zrak ter poleteli na bombno misijo, na kateri so napadli železniški center Japonske. Zgornja slika kaže domačinke, ki so z delom pomagale povečati to zrakoplovišče, da je bilo velikim bombnikom mogoče dvigniti se brez težkoč.

Primorju od Benetije pa prav do Trsta in Gorice. Italijanski predstavniki so govorili o svojem občudovanju naše narodno osvobodilne borbe, poudarjali so svojo trdno odločnost, da se skupno z nami bore proti istemu sovražniku, proti hitlerjevskim banditom in proti njihovim izdajalskim pomočnikom, fašistom in domobrancem.

Pa dolgi diskuziji je podal politični referat sekretar PK SKOJ-a za Slovenijo tov. Mitja Vošnjak. Govoril je o razvoju naše narodno osvobodilne borbe, o težki poti od skromnih pričerkov pa do izgraitve narodne oblasti in Narodno Osvobodilne Vojske. Pokazal je, da je danes fašizem pred neizbežnim zlomom, da je trdnost zavezniškega bloka tisto orožje, pred katerim se bo moral kloniti fašizem. Nakazal je mladini nalogo, ki jih mora na vsak način izvršiti. Prva naloga je, sodelovati pri utrjevanju narodne oblasti in krepiti vojsko. Da se res vsa mladina vključi v graditve narodne oblasti, zato bo organizacija ZSM dobila bolj uspešno organizacijsko obliko. Mobilizacija se mora brezpogojno izvesti do konca in naša naloga je, da ne pomagamo samo pri mobilizaciji vojnih obveznikov, pač pa da storimo še več. Izvršiti moramo sklepi I. kongresa ZSM, da nadomeste tovarišice na terenu tovariše aktiviste, in da je treba izvesti kampanjo za prostovoljen vstop manj kot sedemnajstletnih tovarišev v NOV, če so sposobni za vojaško službo.

Sledila je diskuzija. O Trstu in Gorici smo govorili, ki sta naša in samo naša. O naših zaveznikih, o naši herojski borbi. Pa o tem, da mora biti naša borba v bodoče še bolj odločna, še bolj neizprosna. V vprašanju mobilizacije smo si vsi edini, vsi vemo, da je dolžnost vsakega Slovenca se boriti za svobodo. Bogdan je sekretar ZSM na Krasu. Zdaj je vse srečno. "Kaj naj mi še kdo reče, da sem na terenu bolj potreben! Takoj jutri grem v vojsko!" In o tistih govore, ki še sedemnajst let nimajo. Saj so prav tako lahko sijajni borci, kot je dokazal hrabri Janko Kutin v borbah v Benetiji, kjer je rešil mitraljez, čeprav je šele trinajst let star. In da so res predani, nam dokazuje primer štirinajstletnega Marijana Stokla s Krasa, ki so ga Nemci na vse načine mučili pa ni hotel ničesar povedati. Raje je junaško padel, raje se je pustil obesiti, kot da bi izpregovoril.

Tovariš Lado Pohar, sekretar Oblastnega Komiteta SKOJ za Primorsko, je v svojem organizacijskem referatu prikazal, kako bomo na terenu izvedli prilagoditve ZSM novim razmeram, kako bomo sodelovali pri vseh vprašanih slovenskega na-

IGRALKA ZBIRA IGLE

V skladu s prošnjo vlade, da se hrani igle, katerih je čedalje manj na trgu, znana in priljubljena filmska igralka Ann Sheridan zbira igle in bučike ter jih spravlja in z njimi ustreže, ko nanese slučaj potrebe.

ci, proti Vipavi. Sonce se je upiralo v zelena pobočja, tako toplo je že sijalo na naše slovensko Primorje. Razhajali so se. Nekdo je povedal, da so spet Nemci vdrl iz svoje postojanke. Pa je rekel Sine: "Kar naj! Bodo spet spoznali, da so naša dejanja še precej bolj zgovorna kot naše besede!"

Urednikova pošta

Pevcem zbora "Jadran" v naznanje

Cleveland, Ohio. — Naznanja se pevcem in pevkom zbora "Jadran", da se bo prenehalo s pevskim vaji tekom meseca julija in avgusta. Z rednimi vajami se bo torej zopet pričelo v septembru, namreč v torek, 12. septembra. Tedaj se bodo pričele vaje za opereto, ki se jo bo priredilo v januarju.

Prva seja zbora "Jadran" se bo pa vršila v nedeljo, dne 10. septembra. Prosi se, da člani vzamejo to naznanilo v pošte, ter da se bodo v polnem številu udeležili vaj, ko se bodo zopet pričele.

Pozdrav.

Tajnica.

Resolucija, sprejeta na SANSovem shodu

Brooklyn, N. Y. — Na skupnem zborovanju newyorških podružnic SANSa, šte. 46, 59, 63, 85, 87 in 93, dne 20. junija 1944 v Slovenskem domu v Brooklynu, N. Y., je bila sprejeta sledeča resolucija:

Ker je Slovenski narodni kongres v Clevelandu sprejel resolucije, ki so dale SANSu nalogo, ki jih ima izvrševati, pa so nekateri elementi z zahrtnim zavijanjem resnice pričeli ruvati proti SANSu in trdijo, da SANS ne zastopa večine slovenskega naroda v Ameriki, in

ker je SANS gmotno pomagala ZOJS-u, da je bila razkrinkana laž o Mihajloviču, in

ker je SANS pomagal, da je ameriška javnost izvedela resnico glede dela Osvobodilne fronte in njene armade pod vodstvom maršala Tita, in sta na podlagi tega razkritja Anglija in Amerika pričeli nuditi pomoč maršalu Titu in njegovi osvobodilni vojski, tako da se more sedaj toliko uspešneje bojevati proti nemškimi vpadnim tolpom in Mihajlovičevim izdajalskim četnikom, in ker sta tudi Anglija, Amerika in Rusija poslali svoji vojaški misiji v glavni stan maršala Tita, in

ker velika večina nas slovenskih Amerikancev z vso vneto podpira delovanje Jugoslovske Osvobodilne fronte, zato

naše podružnice odobravajo doseganje delo SANSa in mu priporočajo da še z večjo vneto deluje v prilog Jugoslovske osvobodilne fronte in za osvoboditev vsega slovenskega naroda, tako tudi naših Slovencev v Primorju, na Koroškem in Prekmurju, kajti sedaj je najbolj primeren čas, katerega ne bomo imeli nikdar več in zato se ga moramo poslužiti in izrabiti v naš prid.

V ta namen naj SANS napne vse svoje sile, ki so mu na razpolago.

Joseph Zavertnik, predsednik Frank Padar, tajnik.

Chicago. — John Meznarič je prejel obvestilo od vojnega departamenta, da je bil njegov sin John Meznarič ml., ranjen 10. junija na italijanskem bojišču in se nahaja v bolnišnici v Rimu.

Marta Osteno

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

Prejšnji dan je prodala Judita v Yellow Postu volno, ki jo je imela skrito pod brunom v podstrešju. Ni se ji zdelo dostojno prositi Johannesona, naj tega ne omenja Kalebu. Johanneson ji je plačal volno in Judita je takoj naročila za denar v mestu blago, iz katerega ji je obljubila Linda napraviti obleko.

Judita je kmalu zapazila, da sta odgnala njena dva bika. Zasklela se je, da bo zahtevala izkupiček zanj. Kaleb je bil odšel v Yellow Post in Judita je pričakovala, da se vrne, nakar bo uredila z njim to zadevo.

V Yellow Postu je Johanneson porogljivo vprašal Kaleba, če ima še kaj take volne, kakršno mu je bila prinesla Judita. Kaleb se je sladko nasmejal in odgovoril, da je nima.

Ko se je Kaleb vrnil domov, je stopil počasi v kuhinjo k Amaliji. Ta se je za korak umaknila.

"Tako, Judita kaže zobe, kaj? Toda prišlo bo na dan, tako ali tako. In ti ji daješ potuho pri tem, je-li?" Glas mu je lahko brnel in spodnja ustnica se mu je bočila. Amalija je prebledela. "Kaj je, kaj je?" je zajecjajala.

"Kaj da je? Prav dobro ti je znano, kaj je. Znano ti je, da je imela tisti volno, in veš, da jo je prodala, ti —"

"Nisem — Kakšno volno? Imela je volno, ki jo je dobila od svojih ovac —"

"T-č! Od danes ne bo imela nobene ovce. Razumeš!" Pljunil je skozi zobe in odšel iz kuhinje. Amalija, ki je vedno s strahom pričakovala, da se zgodi nekaj tisočkrat hujšega, nego se je zgodilo v resnici, si je pogladila lase s čela. Ta neprestana bojazen ji je pričela ubijati duha.

Judita je srečala na poti Kaleba. Noseč polno naroče drobnega lesa, ki ga je bila pravkar nasekala, mu je dejala: "Rada bi denar za tista dva bika, ki si ju poslal v mesto."

"T-č! Ti! Pojdi in govori z materjo. Ona ti bo povedala, da je poštenje prvo in najboljše."

Judita je pričakovala, da se bo Amalija jokala. Bila je pa hladna in ravnodušna. "Zvedel je, kaj je bilo z volno," je dejala. Prstje so ji naglo brskali med rumenim fižolom, ki ga je prebirala.

"Kaj je torej? Ali mu ni povšeči."

"Morala bi mu bila povedati, da si jo prodala."

"Povedati mu! Hudič naj ga vzame! Posihmal mu ničesar več ne povem. Ko pokosimo, pojdem z doma."

"Ne, Judita, ne pojdeš."

Judita se je obrnila k njej. "Čemu ne? Kdo me bo zadrževal? On?" Iztegnila je dolgo rjavo roko proti durim.

"Ne. Ako pojdeš, storiš to proti moji volji in ne boš smela več nazaj." Amalija se je zvrnala in naslonila z ramami na stol. Glas ji je postal trd in miren.

"Ti? Kaj, če —" Judita je za hip onemela.

"Nečem, da bi šla prej z doma, Judita, nego si dovolj stara, da skrbiš zase," je dejala Amalija mileje. "Saj nisi bila še nikoli izven naše farme in bi se čutila zgolj nesrečno."

Judita jo je bistreje pogledala. Obraz ji je vzplamtel.

"Lažeš! To ni pravi razlog. Bojiš se! Bojiš se pustiti me z doma zaradi tega, kar bi počel potem s teboj! Vse nas bi rada držala tukaj, da bi zavarovala sebe. Bojiš se ga ko nezrela punčka!"

Mevža! Glas ji je narastel do ogorčenosti in solze so se ji zalesketale v obeh. Amalija je odskočila kakor od strahu, da je ne bi udarila. Tedaj je Judita nenadoma izginila skozi vrata, zgrabila Princa, ki je bil v ogradi, in je zdirjala, kakor da bi jo veter nesel, po gozdni poti.

Judita je besno tolkla po živali in jo zbadala z ostrogami. Togotila se je, ker konj ni bil istotako razburjen ko sama. A ko se je je jahanez naveličal na golem hrbtu, se je pričel zvijati in plesati kakor neuravnovešena gugalnica in brcati z zadnjimi kopiti.

(Nadaljevanje)

Objective—Holland

DUTCH ARMY, NAVY AND AIR FORCES have waited four years for the invasion, are now part of the Allied Expeditionary Forces smashing into occupied Europe. Trained

and toughened in England, now fighting beside U. S., British, Canadians and other United Nations troops, they have an immediate objective—the liberation of Holland.

Naslikal je samega sebe

Dr. Robert E. Doherty, predsednik Carnegie instituta tehnologije, je prejel prvo nagrado v razstavi slik v Pittsburgu. Naslikal je samega sebe in delo tako izvrstno izpopolnil, da je bil deležen prve nagrade.

rala tri listkovne in napisne akcije. Udeležilo se jih je 100 do 200 tovarišev in tovarišic. Prva akcija je bila 1. februarja, druga 11., tretja pa 23. februarja. Pri vsaki teh akcij so mladinske skupine raztrosile po cestah in javnih lokalih čez 20.000 letakov, ki so jih prej same natisnile. Vse stene so bile popisane z našimi parolami, na Piazza del Impero so narisali mladinci nasproti nemškemu uradu poldrugi meter visok znak.

V kraškem okrožju je tov. Zmaga prinesla partizanom iz Trsta mitraljez, ki so ga tam Nemcem zaplenili mladinci.

V goriškem okrožju je tov. Domovina aretirala pol ure od Gorice enega vodilnih gestapov-

cev, ki je bil za Nemce tako vreden, da so zanj ponujali 50 zaprtih v zameno. Tov. Domovini, sedemnajstletni junakinji, pa so zažgali potem dom.

Mladi borci brigade Janka Premrla — Vojka, so vdrl v idrijski živosrebrni rudnik, ki je največji v vsej Evropi, in kljub zelo močnim nemškim stražam razstrelili dve črpalke, da je za čela vdirati voda v rove. Čez nekaj dni so ponovno vdrl v rudnik in uničili elektrarno, tako da je bila tudi poslednja rezervna črpalka uničena. Rudnik je ves poplavljen in neuporaben za dalj časa.

Akcije se je udeležil tudi brigadni sekretar SKOJ-a. Pri napadu na nemško-faš-

istično kolono med Riehembergom in Kommom, kjer je bilo do poslednjega iztrebljenih preko 130 sovražnikov, se je izkazal tov. Ivo, sekretar SKOJ-a v Južno-primorskem odredu, ki je z ognjem iz mitraljeza zaustavil sovražnikovo blindo.

1. oktobra, nedelja. — Ženski odsek SDD — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

7. oktobra, sobota. — Slovenska ženska zveza št. 41 — ples v dvorani Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.

Društveni koledar

30. julija, nedelja. — Društvo "Soča" št. 26, S. D. Z. priredi piknik v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

13. avgusta, nedelja. — Društvo "Brooklynski Slovenci" št. 48 S. D. Z. priredi piknik na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

16. septembra, sobota. — Ženski odsek Slovenskega delavskega doma — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

24. septembra, nedelja. — Ženski odsek SDD — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

"I HAD TO DELETE THE NAME FOR REASONS OF SECURITY"

Tudi v slovenskem Primorju tekmuje mladina

(Iz partizanskega časopisa "Mladina" od marca 1944.)

V Brdih je gorelo za 1. februar 74 kresov, na sam praznik pa je bilo v okrožju 43 mitingov. Mladinci so šli v mesta in jim potrosili z listki, tako da je bilo potresenih mnogo postojank, med njimi Gorica, Plave, Celad, in Trzič (Molfalcone). V mesecu januarju so mladinci nabrali 5.700 lir, 306 kg krompirja, 98 kg suhega sadja, 20 kg makaronov, 160 kg koruze in še mnogo drugega.

V pivškem okrožju je gorelo 54 kresov, letakov pa so razdelili samo v Sentpetru čez 4.000. Za 1. februar je mladina priredila 29 mitingov, vse o-

grožje je nabralo 5.120 lir, 18 kg masti, 200 kg moke, 15 litrov olja, 30 kg sladkorja, sovražniku pa so zaplenili 5 pušk, revolver in zaboji municije. Še šest let star pionirček se je postavil. Skril se je za grm in počakal Nemca. Ko je švabski vojak prišel, ga je z metlo udaril po glavi, potem pa ušel. Pravzaprav, obadva sta bežala. Vsak na svoj konec.

V Slovenski Istri so zmetali v Trstu in v okolici mladinci več tisoč letakov, nabralo pa se je v vsem okrožju med drugim tudi 10.900 lir.

V tolimskem okrožju so nabrali 7.219 lir.

V ajdovškem okrožju je gorelo 35 kresov, ob glavni cesti so viseli pribiti letaki, po drogovi so bile obešene zastave. Čez 25.000 letakov so razdelile mladenke, raztrosile so pa 8.500 zastavic. Nabrale so v enem mesecu 2.620 lir, 764 kg krompirja, 62 kg fižola, 347 kg koruzne moke, 50 kg testenin, 32 kg slanine, 61 kg bele moke, 10 kg sladkorja, 7 kg masla, 2 kg piškotov, 19 kg suhega sadja in čez 320 raznih zdravil. Organiziranih je bil 6 mitingov.

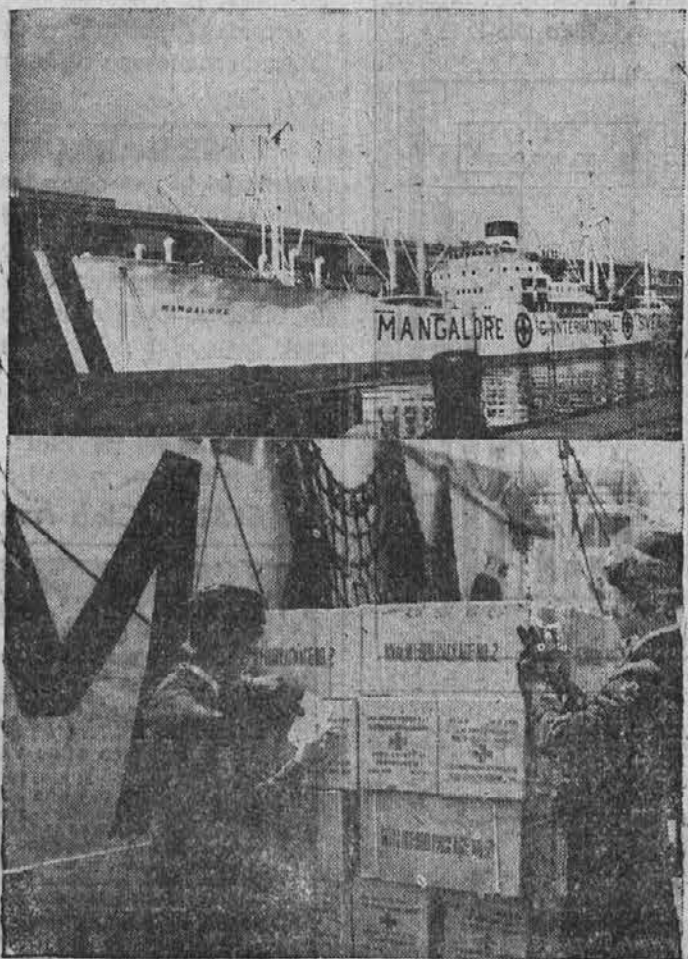
V Trstu je mladina organizi-

Moški!

Učite se strojne produkcije Obiščite

LEMPCO PRODUCTS

Maple Heights

The S. S. MANGALORE, newest and fastest ship of the Red Cross fleet which carried food, medicine and clothing to American prisoners of war in Europe, docks at Philadelphia (above). Below, American Red Cross volunteers check a portion of the record cargo which was later delivered to Geneva for distribution through the International Committee of the Red Cross.

Ako iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

ne pozabite najprej pogledati v kolono naših malih oglasov!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TFM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Enakopravnosti

PHILADELPHIA, PA. — Sound photo — ILO Labor group has ousted the Argentine Labor delegate, Luis Girola, who is shown in picture seated at the Argentine delegates' table. The ousting took place because he is from a fascist-dominated nation.

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVUGUST ŠENOVA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Ej, vidiš, boter," skoči U. skok na noge, "ti si kriv, da sem jaz še sedaj živ. Da ni tebe, bi se izročil sodišču, da mi odbijejo glavo. Ne! sem rekkel. Marko mora poiskati Simona. A kako? Na sonce ne smeš, ker te takoj obsodijo na vislice. Teda se domislim pametne stvari. Pustil sem, da mi pokrije brada obraz, zaprl sem oči, kakor da sem slep, vzal sem javorove gosli, da pojem ljudstvu po sejmihi in žeganjih. Siromašen slepec v cunjah, kdo se zmejni zanj, kdo bi ga izpoznal, saj je upor že davno minul! Hodil sem z goslimi od kraja do kraja, od vasi do vasi, pa poiščem tebe — čuješ-li, tebe."

Uskok umolkne. Mesec je stal visoko nad nasprotnim hribov in čudno so odsevali žarki v temnih očeh, na temnem obrazu Krajišnikovem, a še bolj čudno na licih kmeta, ki se je bil stisnil pod hrastom.

"Izvedel sem, da si v tem kraju, da si imovit kmet, da si se oženil. Hočeš živjeti mir, je-li? Od krvavega plačila? Prišel

sem semkaj. Danes sem izpoznal v gruči tvoj glas, odprl sem nalahko oči, izpoznal sem te in evo, pričakal sem te tu, boter, da obračunava."

Krajišnik zapiči svoje črne oči v kmeta, kateri komaj diha.

"Ej, boter, kaj meniš?" se nasmeje Marko.

"Dam ti sto tolarjev! Pusti me!" zašepče kmet.

"Premalo."

"Dam ti jih dvesto."

"Premalo."

"Polovico svojega imetja," zadržti Simon.

"Premalo, premalo," zagrmil Krajišnik, "ako mi daš tudi cesarstvo, bi bilo premalo. Glavo daj, dušo daj, zalega, za vse one solze, za vso ono kri, ki je bila prelita zaradi tvojega izdajstva. Glavo daj!" zaškriplje Krajišnik, dvigne s pestmi kmetu na noge, ga pelje do roba prepada, v katerem je šumel skozi noč gorski potok.

"Poglej v to globočino. Strma je stena, kakor odsekana. Trideset sežnjev meri do dna, a doli je kamen in skala. Dobra postelja, kaj ne? Tudi jaz sem zaspan. Umrl je moj pobratim, a jaz sem preganjana zver, suha veja, odsekana od debela svojih dragih, od vsega sveta. Miru potrebujem. Skačem dobro in tudi ti imaš lahke noge. Kaj meniš?"

Leden znoj stopi kmetu na čelo, ustnice mu zadržte, pogled mu uhaja na desno in levo, kakor da išče izhoda. Simon se umakne za korak, vpre se z levo nogo — a v tem trenutku dvigne Uskok glavo in roke, ovije jih okoli Drmačiča kakor železo in na glavo se prekucneta oba v črno globočino. Obupen krik

pretrese ozračje, obupen krik odmeva od gozmatega vrha — in vse utihne, samo v globočini je peval gorski potok, šumel smrtno pesem, samo mesec je stal nad hribov in gledal v krvave valove potoka.

XLIV.

Kakor pisani, zlatokrili metulj je prišla v deželo pomlad. Iz mlade zelene gore se vzpenjajo srebrne žice po mehkih mahu v dolino, kakor sramežljive device mole v svet glavice prijetno dišečega cvetja, vesela jata ptic leta od meje na mejo, z grma na grm, a gozd v gori je živ, zelen, solnčno zlato drhti od miline po vrhah starih hrastov in zapleta svoje čarobne žarke med pomlade veje.

Daleč od sveta, v podnožju okiške gore stoji na griču star, lesen dvorec, domovanje plemiča Miliča. Ob hiši se vzpenja do strehe zelen rožin grm, a po njem rdi brezštevila stolistih rož. Na stari, počneli strehi raste mah, na nji stoji streljivo, ki varuje hišo pred strelo.

Izpod strehe izteza lastovica pojoč svoj radovedni vrat, a zlato čebele letajo iz čebelnjaka trumoma od rože do rože, po starih lipan pred dvorcem, po belem in rožnatem cvetju sadnega drevja, ki se razprostira navzdol po gričku okoli dvorca, a doli pod gričem stoji pod leseno streho vodnjak, okoli katerega se ovija bršljan.

Vse je tako čisto in lično, tako miho in ljubko in ko pogledaš v mala okenca dvorca, na katerih se lesketa dnevna svetloba, izza katerih gledajo bele zavese, se ti smeje srce, a tudi one visoke jablane, ki se pozlačene od solca dvigajo okoli posestva, drhte od radosti in prigibljajo prijazno svoje glave proti dvorcem. Večer je, tih, jasen večer. Gora se temni, nebo žari. Pred dvorcem sedi na kameniti klopi krepak, postaren človek, a k njemu se peprivila lepa žena v najboljših letih in miho gleda v dva vitka mladenci, ki sedita na tleh pred njo, ljubko gleda v mladega, lepega duhovnika, ki stoji pred njima s pobešeno glavo. Starec zapre veliko knjigo, ki mu je ležala na kolenih in izpregovori duhovniku tako-le:

"Sinko! Evo, čital sem ti burne dogodke krvavega kmečkega upora. S svojo roko sem jih zapisal, kakor so mi jih povedali očividci, ker sam nisem videl te žalosti. Ko je izbruhnila nesreča, sem se zatekel s svojo ženo v ta gorski kotiček, da si ne o-madežujem rok z nedolžno kmečko krvjo. V tej knjigi je zapisano tudi ime Elije Gregoriča, tvojega očeta, ki je izgubil glavo. Ne jokaj, bil je pošten človek. Prečital sem ti vse šele sedaj, ko si svoj človek, ker si dober in pameten, ker si služabnik božji, da boš vedel, kako je bilo, kako bi moralo biti. Ne jokaj; odkar je prinesel Uskok vas troje otrok v mojo hišo, sem vam bil jaz oče, a ta moja žena vaša mati. Tvoja brata sta poštna, srečna kmeta, svobodna človeka, katerim sem jaz dal hišo in sveta zraven mojega posestva. Ti si hotel biti duhovnik, da vse svoje življenje moliš za dušo svojega očeta, svoje matere. Prav je tako, a to ni vse. V tvoji desnici gori luč resnice, nad tvojo glavo visi moč svetega Duha, iz tvojih ust prihaja zlata mana nauka o ljubezni, ki nas uči, da smo vsi ljudje po Bogu. Oh, pojdi med ljudstvo, iz katerega si se rodil, in ga dvigni na noge, kakor usmiljeni samaritan, odpri temu zapuščenemu cvetju dušo, naj se njegov prijetni vonj razširi po svetu, pusti, da pada na srce našega naroda rosa Božje lju-

bezni, ljudske blaginje in vrline.

Ako ima trdo skorjo, ako njegove veje niso vpojljive, ako se zaraste bodljivo trnje, vedi, da ni tak od narave. Tvoj oče je padel, padlo je na stotine drugih, a iz njihove krvi poganja novo seme. Že sedaj pojema kruta sila trinoštva, a prišel bo po dolgi, nesrečnih letih dan, ko bo popravil Bog, kar so se pregrešili ljudje, ko bo dvigal kmet svobodno svoje čelo, kakor plemič. Tvoj oče je slutil kakor v sanjah novo dobo in hotel jo je doživeti. Bilo je pre-zgodaj. A ti pojdi in pripravljaj ta dan z vročo molitvijo, z močjo ljubezni. Vidva pa, sinova," se obrne plemič k svojim sinovoma, "ne pozabita, da sta človeka, da so vsi ljudje bratje, pomnita, da je samo oni pravi plemič, v katerem bije plemično srce, da vrline dedove niso zmožne oprati napak vnukov. Bodita blaga in dobra. Kratka je pot od zibelke do groba, samo ena pot dobrote je za plemiča in kmeta, a v raji sedita cesar in berar enako za božjo mizo. Imejta srca za ljudstvo, kakor ga imam jaz."

V očesu mladega duhovnika se zalesketa solza, poklekne in poljubi gospejino roko.

"Da, prisegam vama," vzkliekne in položi roko na srce, "da bom apostelj ljubezni, da bom sejal v človeška srca zlato seme bratstva, da bodo hodili za stopinjami Abelovimi, da se ne izpremeni ne bogataš, ne kmet v Kaine, zadnji vzdihljaj v mojem življenju bo molitev za srečo vašo in vašega rodu."

Tedaj skočita na noge plemiča in objame mladega duhovnika z vzklikom:

"Objemi naju, blagoslovi naju, brat!" a gospej Zofiji zatrepeteta v očesu zlata solza.

Mali oglasi

Popravimo radio aparate na domu ali avtomobilske in kombinacijske, ter druge električne predmete.

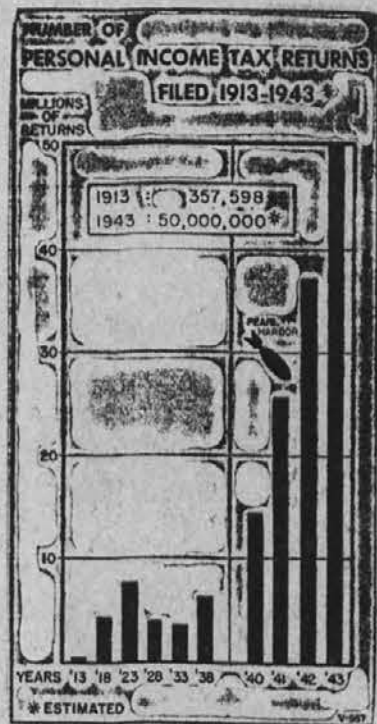
Buckeye Radio Service Co.
9405 Buckeye Rd. SW. 0086
Steve Nagy, Mgr.

OBIŠČITE novo mesnico kjer se prodaja prvovrstno sveže in prekajeno meso. Odprto ob 7. zj. do 6. zv.

ANTON ARHAR
lastnik 601 E. 140 St.

Prinesite vaš star radio aparat ekspertnemu mehaniku Vršim popravila na vsakovrstnih izdelkih. Delo jamčeno, cene zmerne.

Burke's Radio Shop
607 E. 140 St.
od 4. do 9. zv. tekem poletja

WHERE THE FUEL GOES
FARMERS in the Corn Belt used over one billion gallons of gasoline and kerosene in their tractors last year.

Mali oglasi

GOTOVINO PLAČAMO za vaš rabljen avto, ne glede na njegovo stanje in izdelka
AVENUE MOTOR SALES
7202 UNION AVE., Broadway 0680

POHIŠTVO za družabno sobo; mohair ali frizeza; vsakovrstno pohištvo, moderno in pe-rjodno; modroci, itd. Plačajte nekaj (akoj, ostalo kadar želite).
LOUIS FURNITURE CO.
12914 Union Ave. Cleveland, Ohio

VAŠI ČEVLJI bodo zgedali kot novi, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 St. Clair Ave.

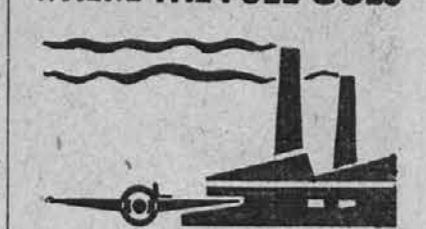
VELIKO CENEJE je če si sama naredite obleko iz bombažnega, rayon ali volnenega blaga, ki ga lahko po zelo zmerani ceni kupite v
Wolf's Bargain Store
6908 SUPERIOR AVE.

Frank Pedder Auto Sales
Rabljene avte se kupuje in prodaja
11702 EUCLID AVE.
GA. 0322

POPRAVIMO vse električne predmete v vašem domu. Tovarniško prenovljenje. Popravljamo vse vrste pralne stroje in čistilce za preproge. Kupujemo in prodajamo rabljene predmete.

Household Appliances Co.
8508 HOUGH AVE. — CE. 8899

WHERE THE FUEL GOES

A PLANT manufacturing airplanes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

DIREKTORIJS S. D. D. NA RECHER AVE. ZA LETO 1944

Predsednik Frank Podboršek, podpredsednik Frank Žagar, tajnik Jim Rottar, 19615 Kewanee Ave., blagajnik John Ivančič, zapisnikar Frank Rupert; nadzorni odbor: John Troha, Fr. Zigman, Jakob Peklaj.

Gospodarski odbor: Frank Fende, Janko Robič in Matija Klemen. — Publicijski odbor: Frank Segulin in John Požun, zastopnika za Federacijo domov Frank Podboršek in Jim Rottar, za State of Ohio Association: John Ivančič in Frank Žagar.

Ostali direktorji so: John Killher, Andy Pezdur, Frances Rottar, Oskrbnika društvenega doma sta Mr. in Mrs. Charles Starman.

Direktorij zboruje vsako tretjo sredo v mesecu ob 8. uri zvečer.

VSE KARKOLI potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vašo polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:
vhod na 62. cesti
Knaucovo poslopje
6131 St. Clair Ave.

SPECIAL MAIL OFFER PHOTO ENLARGEMENTS DELUXE 8.5 SIZE TWO for only 15¢ GUARANTEED \$1.00 VALUE
Send film negative of your favorite photo to Thrifty Dan with only 15¢ (either coins or stamps) — you will promptly receive TWO 8.5 Luxuriant enlargements on beautiful, double weight Eastman Portrait paper. Satisfaction or money back guarantee. This "get acquainted" offer is limited so act now.
Send your film or negative as just 15¢ for TWO enlargements. If you do not have a film or negative, send a picture or snapshot, but include 15¢ extra for making a new negative.
Mail to **THRIFTY DAN "The Camera Man"** 7415 1/2 AVE. and COTTAGE GROVE ST. GRAND RAPIDS 2, MICHIGAN
only 15¢ for TWO beautiful photo enlargements

Za delavce

Dve ženski za lahko tovarniško delo. Vprašajte za MISS STOJKOVIC 395 E. 131 St.

MOŠKE IN ŽENSKÉ se potrebuje za splošna tovarniška dela 6 dni v tednu 48 ur dela na teden Plača za ZACETEK Moški 77½c na uro Ženske 62½c na uro Morate imeti izkazilo državljanstva. Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas. Zglasite se na EMPLOYMENT OFFICE 1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Lathe operatorji in vajenci Inšpektorji Plača od komada 52 ur tedensko STROJNI OPERATORJI IN VAJENCI PREKLADALCI TEŽAKI Plača od ure in od komada

OHIO PISTON 5340 Hamilton

Mali oglasi

ZAKAJ BI PLACALI VEČ ZA POPRAVILA FORNEZOV, KO JIH MI NAPRAVIMO ZA MANJ

MI upostavimo, popravimo, in sestimo z vaku-um forneze vseh izdelkov, parne kotle in thermostat kontrole, po predvojni cenah. Pri novih fornezih nudimo dobo tret let za odplačevanje, brez takojšnjega vplačila. Pregledni proračuni brezplačni. V biznisu v Clevelandu smo že 17 let. **GLAVNI URAD HE 7496** Ob večerih in nedeljah GL 5491 Podružnica na zapadni strani MA 6335

V najem se odda stanovanje s 5 sobami, spodaj; fornez in garaža, na Edna Ave. Pokličite KE. 5659.

B. J. RADIO SERVICE 1363 E. 45 St. HE. 3028 Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Geometric Stamping Co. 1111 E. 200 St. Euclid, O. VICTORY TOVARNA Kupujte vojne bonde

Za delavce

C G B DOM clevelandskih najboljših delovnih. RAZMER nujno potrebuje moške IN ženske

Plača od ure med najvišjimi TOVARNA Z BODOČNOSTJO

Tri posredovalnice za delo 1368 West 3rd Street severno od Superior, blizu Square 880 East 72nd Street severno od St. Clair Ave. 17000 St. Clair Ave. glavna tovarna

odprto dnevno 8:30 zj. do 5. pop. ob sobotah do 12. poldne.

Zaprto ob nedeljah

CLEVELAND GRAPHITE BRONZE CO.

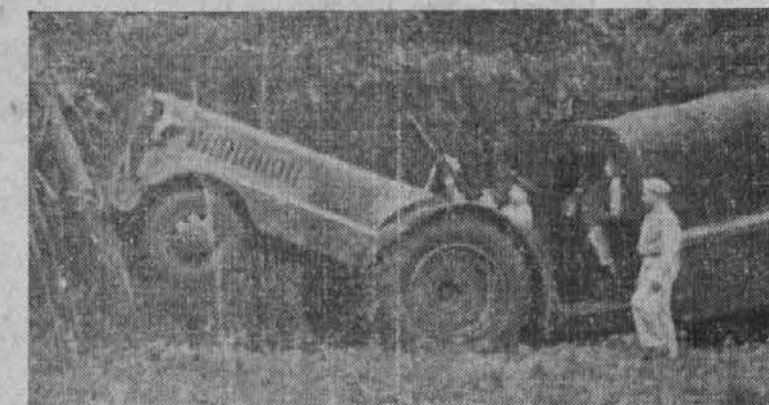
SLUŽBE Z IZBOR-NIM ZASLUŽKOM sedaj na razpolago

Producirajo 100% vojni proizvode Potrebuje se moške za SET UP, HEAT TREATERS, TOOL-BIT GRINDERS, SHOT BLAST OPERATORJE Ženske Lathe operatorice, inšpektorice packers Pokličite IV. 3800

Geometric Stamping Co. 1111 E. 200 St. Euclid, O. VICTORY TOVARNA Kupujte vojne bonde

"Jeep" Climbs Tree That Blocks Its Path

MINNEAPOLIS, MINN.—Capable of pulling a 155 mm howitzer at 42 miles an hour over almost any kind of terrain, the original "Jeep" shown above, is one of the amazing accomplishments of the present war. It performs under conditions previously believed impossible and it is one of the tools that is helping the United Nations' forces to push back the Nazis and Japs on war fronts throughout the world. In a recent test the "Jeep" climbed 70 inches up the side of a 28-inch white oak tree before the tree gave way in a test at Camp Ripley near here. As shown above, after the "Jeep" knocked the tree down it rode rough shod over it. The "Jeep" originated at Camp Ripley in northern Minnesota, and is manufactured by the Minneapolis-Moline Power Implement company.

V DAY DRIVE TO VICTORY

By Frank Marasco—Milwaukee Sentinel

MOŠKI!

Kaj bo z vašim delom v bodoče! Obiščite **LEMPCO PRODUCTS** Maple Heights